

Надија Реброња

СЈЕНКЕ ЗА ПИАНО

1.

бијела дирка

– једном је изгорјела једна велика библиотека. на стотине књига које горе посматрао је један дјечак. тај дјечак је касније постао писац који није објавио ни једну књигу, који ни једну књигу није ни написао. смислио их је и испјевао на стотине. стихове је стварао на језицима који више не постоје, на којима се „ја гледам у ријеку“ и „ријека гледа у мене“ каже на исти начин. у тим језицима, све што додирнеш те додирује, све што пјеваш – пјева тебе. сваки је говорник тих језика био огледало и одраз.

– у том су писцу свакодневно горјеле, изгарале његове књиге.

2.

црна дирка

– двојнице које газе босе по макадаму, двојнице које се не плаше надвожњака, двојнице које не пуштају нокте, двојнице које пуцају, бацају чаше, чупају трње, двојнице које воде љубав на плочнику, двојнице које носе ножеве испод сукње.

– те су двојнице неке лоше жене, срећа па то нисмо ми.

3.

бијела дирка

– када се десила паљба, на конзерваторијуму је рањено тачно деветнаест инструмената: виолине, клавири, гитаре и једна посве стара харфа. мртвих није било. преко пута конзерваторијума, скривени у склоништу, неки су се људи загријали палећи књигу с именом *роман о чајковском*. мртвих ни рањених међу људима није било. само је писац романа, некада давно, извршио самоубиство.

– један је такав оркестар свирао у једном кафеу. оркестар рањених инструмената. свакога петка у два, свирали су чајковског. у једном кутку кафеа, стално је горјела ватра.

4.

бијела дирка

– дошли су у униформама и тражили да предамо забрањене ствари. дошли су с врисцима, вриске су оставили за собом. долазили су свакога дана и тражили да предамо забрањене ствари. забрањених ни скривених ствари није било. једино су мене скривали у ормару, мене и једну лутку. отац је радио даноноћно да би купио забрањене ствари, да не би више долазили, да врисака не би више било. забрањене ствари су биле скупе. онда су одвели оца и однијели забрањене ствари, а врисци су остали, у ормару, у зидовима, испод дрвеног пода.

– ни куће тамо више нема а врисци су још у њој.

5.

црна дирка

– тај је човјек волио естер, имао пуно дјеце, преварио неке раднике, трчао пољима као мали, пио хладну воду на гладан стомак, тај је човјек убио хосеа, сакрио пиштољ, спавао на јасуку од сламе.

– постоји негдје један чистач ципела који зна све о том човјеку.

6.

бијела дирка

– био је филозоф, пијаниста, студент хидронаутике с планом да постане капетан брода, кандидат за порно глумца, радник на плантажи. сваке четири године у некој књизи пронађе новог себе и пожели да разбије свијет. ја сам га упознала док је био пијаниста. онда је прочитао *божансџивену комедију*. разбио је клавир и оставио за собом осамдесет осам свјетова у осамдесет осам дирки.

– постоји тачно тридесет шест мелодија које звуче као да их је он компоновао и тачно педесет двије приче које звуче као да их је он написао.

7.

црна дирка

– постоји помало мучан напор да се нечега сјетимо.

– постоји помало леден страх да се нешто не открије.

8.

бијела дирка

– његов је рођак био веома религиозан. клео се да је срео људе који су били толико безгрешни да су још мирисали на глину од које су створени. вјеровао је да постоји светац заштитник оних који посматрају. вјеровао је да постоји светац заштитник оних који не шуте. да сви убијени гледају у нас из страница које покушавамо да испишемо. да нам се смијеше. да све знају.

– један је вођа погубио једног таквог безгрешног човјека. од тада су сви људи у том мјесту вајари и поклањају фигурице од глине случајним пролазницима.

9.

бијела дирка

– један је сликар вјеровао да се изнова рађа сваки пут кад наслика слику. у једном од својих рађања срео је владара који је своју библиотеку носио свуда са собом: на камилама,

на бродовима, слуге су је носиле на штитовима. владар никада није освојио ни једну битку. на повратку неуспјешне војске кући једна је књига испала из каравана. пронашао је један сиромашни дјечак који није знао слова.

– слика дјечака који чита најпознатије је дјело сликара које му је донијело свјетску славу. у његовој земљи подигли су му споменик у облику човјека који носи књиге на штиту.

10.

црна дирка

– може ли кожа бити бржа од метка?

– не може, нити метак може бити бржи од вриска, нити врисак може прекинути сан.

11.

бијела дирка

– једна је жена била једина која је говорила један језик. посљедња на свијету. њен је народ вјеровало да је празнина важнија од пуноће и да је празнина увијек почетак. на свом је језику причала приче сваке ноћи поред ватре.

– посљедња прича коју је испричала била је о човјеку који је побијелио тамну кожу.

12.

бијела дирка

– на зиду учионице налазила се школска табла са огромном пукотином. кроз њу се видјела друга учионица са другом пукотином. кроз пукотину се видјела још једна учионица са још једном пукотином. кроз трећу пукотину видио се рат. ученици су у све три учионице на таблама писали математичке једначине. „нека свака рупа од метка буде умјесто знака за множење“, рекле су учитељице, „нека свака огреботина од гелера буде умјесто знака за сабирање“.

– у све три учионице које кроз пукотине гледају једна на другу ученици су рјешавали једначине рата. све што су им одузели, сабрали су и помножили.